

talsmænd til at overse, hvorledes de bidrog til en disciplinering af arbejderklassen i et regime, hvis afgørende beslutninger lå i feltet omkring staten og erhvervslivets ledende kredse, og hvis mål fra og med Abessinienfelttoget og engagementet i den spanske borgerkrig i midten af 30'erne i stigende grad centreredes omkring en ressourcekrævende krigsførelse. De ideale fordringer blev da aldrig virkeliggjort i et syndikalistisk og korporativt Italien, hvad Dahl da heller ikke lægger skjul på.

Det ville også have været interessant at høre noget om, hvorledes der blandt syndikalisterne reageredes på de store *vilde* strejker i marts 1943 på FIAT-fabrikkerne i Torino af en størrelsesorden, der ikke var set i tyve år, og som også blev anledningen til at kommunistiske celler påny fik fodfæste på fabriksplan. I sin store monografi om FIAT (fra 1977, udvidet udgave fra 1999) refererer Valerio Castronovo til rapporter fra '36, der udtrykte myndighedernes bekymring for, at dele af arbejderklassen i Torino endnu ikke helt havde lagt deres kommunistiske og socialistiske sympatier bag sig.

Gert Sørensen

I kamp for flåden. En levnedsskildring af Kommandør Halfdan B. Barfod 1880-1947. Fortalt af JØRGEN H. BARFOD. Maritim Kontakt XXI, Kbh. 1999, 202 s., ill.

Det er naturligvis vanskeligt for en søn at skulle skrive om sin far, bemærker Jørgen H. Barfod i sin indledning. Vanskeligheden ligger ikke i mangel på kilder, eftersom kommandørens privatarkiv rummer en fyldig korrespondance til hjemmet fra de lange perioder til søs. Dette materiale har kunnet suppleres med logbøger, officersbedømmelser m.v. fra søværnets arkiver, hvortil kommer, at Halfdan B. Barfod gennem årene livligt deltog i den offentlige debat om flåden og dens vilkår, hvad der på sin vis kulminerede med tobindsværket *Vor flåde i fortid og nutid* fra 1942.

Man får således en indgående skildring af en karriere til søs, begyndende med den frivillige lærling, der kom på togt med krydserfregatten *Fyen* i 1895. Sytten år efter ser man den nygifte premierløjtnant tiltræde den første selvstændige kommando på torpedobåden *Havørnen*. I årene 1924-25 skildres orlogskaptajnen på inspektionsskibet *Fylla*, der helst skulle markere sig ved at opbringe et passende antal britiske trawlere under Island, mens chefen samtidig varetog de intrikate forbindelser til og i land. I to år – 1930-31 – førte Barfod kongeskibet *Dannebrog*, det sidste år som kommandørkaptajn. Udnævnelsen til kommandør fulgte i 1932, da han med kadetterne var på togt med *Beskytteren*, og endelig fungerede Barfod i årene fra 1937 – indtil han faldt for aldersgrænsen i 1942 – som kongens jagtkaptajn. Pensionisten, kammerherre Halfdan B. Barfod var kraftigt involveret i illegalt arbejde, han tilbragte i 1944 nogle uger i Vestre fængsel, slap ud igen og levede under jorden indtil befrielsen. Unægtelig et spændende levnedsløb, her gengivet i punkter, men i bogen beskrevet særdeles detaljeret, ikke mindst når det gælder Barfods deltagelse i den offentlige debat om Søværnet i mellemkrigstiden, i særdeleshed foranlediget af nedskæringerne efter søværnsloven af 1932. Det foregik under det bestandigt gentagne motto: »Uden flåde intet dansk forsvar«.

Vanskeligheden for fortælleren ligger naturligvis i at komme på afstand. Resultatet er blevet en meget loyal, sønlig gengivelse af faderens partsindlæg i kamp for flåden suppleret med sobre referater af de modargumenter, han

mødte – ikke mere, hvad der vel egentlig også ville være lidt meget forlangt. Hvad man yderligere kunne ønske, var måske nok at få lidt flere perspektiver. Hvordan var Halfdan B. Barfods karriereforløb i forhold til hans kollegers? Fik han ikke forbavsende mange udekommandoer? Og, når man i de første mange år efter ægteskabets indgåelse ustandselig hører om trange kår i det »lille« sø-officershjem, jamen, var det da ikke vilkår, der i mellemkrigstiden gjaldt over alt i de civile og militære etater, hvor man havde svært ved at opretholde en status, som den kendtes fra tiden før Første Verdenskrig? Der stilles således ikke spørgsmål i denne bog, men den er et værdifuldt bidrag til vor viden om forhold i søværnet i første halvdel af det tyvende århundrede.

Anders Monrad Møller